

Ministerie van Landbouw,  
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer  
der Staten-Generaal  
Binnenhof 4  
2513 AA DEN HAAG

Datum  
Betreft toezeggingen op het terrein van gewasbescherming

Geachte Voorzitter,

Hierbij informeer ik uw Kamer over mijn invulling van enkele toezeggingen op het terrein van gewasbescherming. Bovendien informeer ik u over de stand van zaken van enkele onderwerpen.

### Fonds Kleine Toepassingen

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

**Directoraat-generaal Agro**  
Directie Plantaardige Agroketens  
en Voedselkwaliteit

**Bezoekadres**  
Bezuidenhoutseweg 73  
2594 AC Den Haag

**Postadres**  
Postbus 20401  
2500 EK Den Haag

**Overheidsidentificatienr**  
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)  
F 070 378 6100 (algemeen)  
[www.rijksoverheid.nl/Inv](http://www.rijksoverheid.nl/Inv)

**Behandeld door**  
5.1.2.e Woo  
T 070 5.1.2.e Woo  
5.1.2.e Woo @minInv.nl

**Ons kenmerk**  
DGA-PAV / 20215007

**Uw kenmerk**

**Bijlage(n)**  
3

B. Verwijping onderzoek

[Redacted text block]

### **Gezondheidsverkenning**

Ik heb toegezegd uw Kamer te informeren over de geactualiseerde verkenning van de gezondheid van omwonenden van landbouwpercelen (Kamerstuk 27858, nr. 512).

#### Rapportage

De geactualiseerde verkenning van de gezondheid van omwonenden van landbouwpercelen (hierna: gezondheidsverkenning) beschrijft aanvullende analyses naar de relatie tussen het wonen binnen 250 meter van landbouwpercelen en gezondheidsproblemen (zie bijlage).

Het RIVM geeft in de verkenning onder meer het volgende aan:

- De bevindingen van de aanvullende analyses stemmen overeen met het algemene beeld van de eerste gezondheidsverkenning;
- Het algemene beeld is dat mensen die binnen 250 meter van landbouwpercelen wonen waar bestrijdingsmiddelen worden gebruikt, niet méér gezondheidsproblemen hebben dan mensen met geen of weinig landbouw in de nabije omgeving;
- Er zijn een paar uitzonderingen op dit algemene beeld uit de twee verkenningen. Het wonen dicht bij graanteelt ging samen met meer sterfte door zelfdoding. Het wonen dicht bij maisteelt lijkt samen te gaan met een grotere kans op overlijden aan luchtwegaandoeningen. Verder is dicht bij roulatieteelt granen/bieten/aardappelen mogelijk meer sterfte door leukemie. Met de beschikbare gegevens was het niet mogelijk om deze bevindingen te verklaren.

- De aanvullende analyses bevestigen dat met andere aannames en criteria in de eerste gezondheidsverkenning geen belangrijke bevindingen zijn gemist. De oorspronkelijke conclusies van de eerste gezondheidsverkenning blijven staan.

Het RIVM doet enkele aanbevelingen om de bevindingen van de gezondheidsverkenning beter te duiden:

- Het maken van een betere inschatting van de blootstelling aan specifieke bestrijdingsmiddelen;
- Het doen van vervolgonderzoek, waarbij de nadruk ligt op de eerder gevonden gezondheidsproblemen (COPD), aangevuld met gezondheidsproblemen die in de wetenschappelijke literatuur regelmatig naar voren komen (bijvoorbeeld de ziekte van Parkinson) of die in deze evaluatie niet zijn meegenomen (cognitieve effecten);
- Het verzamelen van meer informatie over andere factoren die relevant zijn, zoals leefstijl.

#### Reactie

Het kabinet hecht veel waarde aan het verkrijgen van inzicht in de mogelijke gezondheidsrisico's van blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Deze geactualiseerde gezondheidsverkenning draagt daaraan bij.

#### 5.2.1 Woo

[Redacted text block]

#### 5.2.1 Woo

[Redacted text block]

#### 5.2.1 Woo

[Redacted text block]

#### **Illegale handel**

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted text block]

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted]

[Redacted]

### Mest

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

### Richtlijn duurzaam gebruik

Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted]

[Redacted]

### Spuitvrije zone

Professor Koeman heeft op verzoek van uw Kamer een juridisch advies opgesteld over de spuitvrije zones (Kamerstuk 27428, nr. 369). Hierbij ontvangt u mijn reactie daarop.

Het advies gaat over de vraag of het mogelijk is rijksregels te stellen betreffende spuitvrije zones tussen agrarische percelen waar gewasbeschermingsmiddelen worden toegepast en gevoelige functies, zoals wonen. Uit het advies blijkt dat het

<sup>1</sup> Link naar rapport

Commented [E1:2,8 Word]: [E5:12,6 W], Buiten reikwijdte verzoek

[Redacted]

op dit moment mogelijk is in nieuwe situaties rijksregels te stellen, maar in bestaande situaties niet. Dit heeft te maken met het feit dat "bestaand rechtmatig gebruik dat afwijkt van het plan, mag worden voortgezet".

5.2.1 Woo

[Redacted text block]

5.2.1 Woo

[Redacted text block]

5.2.1 Woo

[Redacted text block]

5.2.1 Woo

[Redacted text block]

### **Stapelen**

Ik heb toegezegd uw Kamer te zullen informeren over het advies van het Ctgb over stapelen en over de wijze waarop ik daarmee om zal gaan (Kamerstuk 27858, nr. 509). In het VAO gewasbescherming op 5 december 2019 heb ik uw Kamer toegezegd het advies van het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (hierna: Ctgb) t.a.v. stapeleffecten naar de Tweede Kamer te sturen (zie bijlage).

### Advies

Het Ctgb heeft een advies uitgebracht met daarin maatregelen om de effecten van stapelen<sup>2</sup> op het milieu terug te dringen. Het Ctgb heeft daarbij zowel gekeken naar mogelijke overschrijdingen van de toelatingsnormen van werkzame stoffen in het oppervlaktewater als naar de huidige landbouwkundige praktijk. Het Ctgb stelt op basis hiervan voor om in te grijpen in de toelating van

<sup>2</sup> Het gebruiken van verschillende gewasbeschermingsmiddelen met dezelfde werkzame stof.

gewasbeschermingsmiddelen op basis van de werkzame stoffen abamectine, deltamethrin, esfenvaleraat en chlorantraniliprole. Het Ctgb is voornemens de gebruiksvoorschriften van gewasbeschermingsmiddelen op basis van deze werkzame stoffen te wijzigen door het opnemen van een restrictiezin met een maximumdosering van de werkzame stof per hectare per jaar.

#### Reactie

Ik ondersteun de lijn die het Ctgb heeft gekozen voor het aanpakken van de problematiek van het stapelen.

Het Ctgb beveelt aan om te verkennen of een generieke methode tegen stapelen tot de mogelijkheden behoort. Ik neem deze aanbevelingen uiteraard ter harte. Ik ben – zoals u weet – voorstander van een Europees geharmoniseerde aanpak en zal in het kader van de REFIT van Verordening (EG) 1107/2009 het punt van het stapelen onder de aandacht brengen.

Carola Schouten  
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

**Directoraat-generaal Agro**  
Directie Plantaardige Agroketens  
en Voedselkwaliteit

**Ons kenmerk**  
DGA-PAV / 20215007